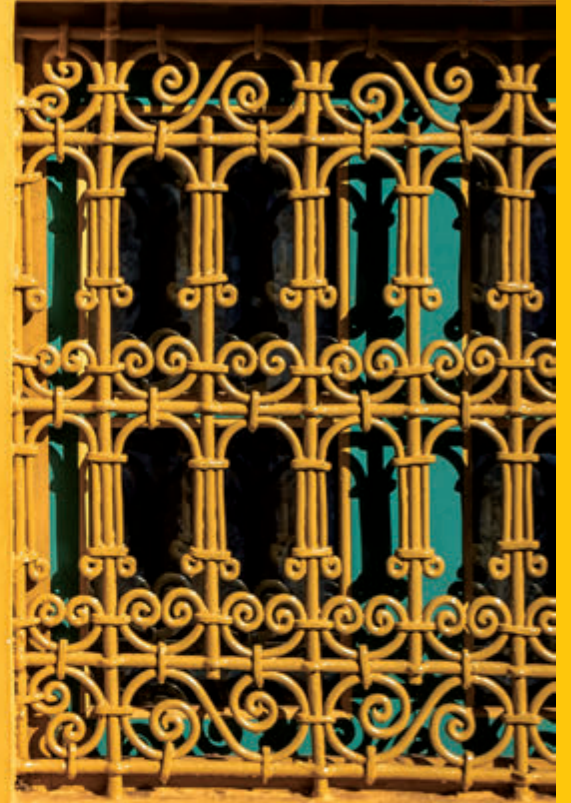

FORBES LIFE

Marakeş
Ruhu

S > 176

FORBES

FORBES LIFE

UZAKLAR

FOTOGRAFİ: SEDA MEŞELİ ALLARD

Jacques Majorelle,
Yves Saint Laurent
ve Pierre Bergé'nin
shirri dokunmalarıyla
şimdiki halini almış
bahçe, Marakeş'in
yaşayan sanat eseri.

Afrika Mavisini

Üç sanatçı, 300 bitki türü, bir bahçe...

SEDA MEŞELİ ALLARD

Yves Saint Laurent, 1960'lı yıllarda Marakeş'e ilk adımını attığında yaşadığı yıldırım aşkıydı. Bu Kuzey Afrika ülkesinin egzotik renkleri ve sımsıcak insanları, yüreğini bir anda sarıp sarmaladı. Ünlü tasarımcı, "Marakeş'in bahçeleri ve Paris'teyken özlediğim renkleri, benim

için gerçek bir tutku” diyordu Jardin Majorelle’i (Majorelle Bahçesi) düşünerek.

Bu özel bahçedeki renklerin harmonisi, Saint Laurent kadar partneri Pierre Berge’yi de büyüledi. İkili Majorelle’i sık sık ziyaret etti ve Berge’nin deyişiyle “Matisse’in renklerinin doğaninkilere karıştığı bu vaha tarafından baştan çıkarıldılar”. Ortak bir hedefte birleşmekte gecikmediler. 1980 yılında el birliğiyle Jardin Majorelle’i satın aldılar. Kararlı, tutkulu ve iddialıydılar. Tek bir amaçla kilitlendiler. Majorelle’i, hayallerin dahi ötesinde, dünya üzerindeki en güzel bahçeye dönüştüreceklerdi.

İşleri güçleri, tüm düşleri, Majorelle’e dönüştü. Bahçenin kalbindeki çivit mavisi enfes villada yaşamaya başladılar. Fas, kısa süre sonra ikinci memleketleri oldu. Kendileri satın almasaydı bir otel kompleksine dönüşecek bahçenin üzerine titrediler, güzelliğinden herkes ilham alabilen diye onu halka açık tuttular.

2008 yılında -iki dahinin Fas’a gelişinden yıllar sonra- Pierre Berge, “Yves Saint Laurent’la beraber 1966’da Marakeş’e vardığımızda, bu şehrin hayatımızda bu kadar önemli bir rol oynayacağını asla tahmin edemedik” derken Majorelle’in hayatlarında bir dönüm noktası olduğunu da anlattı aslında. Berge ve Saint Laurent’ı yepyeni bir ülkeye yerleşmeye ikna edebilecek kadar derinden yakalayan Majorelle, iki sanatçının hayatını değiştiren kendi de günbegün farklılaştı, güzelleşti.

Marakeş’in ünlü Jemaa El

Güney Pasifik, Batı Afrika, Hindistan ve Kanarya Adaları’ndan getirilmiş palmiyeler Jardin Majorelle’in her yanında.

KONAKLAMA

Riad Melhoun

Jamaa El Fna Meydanı’na yürürme mesafesindeki Riad Melhoun’da kalırken kendinizi Fas Krallığı’nın prensesi/prensi sanabilirsiniz. Aman fazla kapırmayın!

(Sidi Moussa, 99, Quartier de la Bahia, www.riad-melhoun.com)

Riad l’Orangerie

Terasına çıkın ve Marakeş’in muhteşem manzarasına kapılın. Her odanın farklı şekilde dekore edildiği bu otelde sizi şımartacak her detay düşünülmüş.

(61 rue Sidi Yamani, www.riadorangerie.com)

Fna’sından Majorelle’e doğru yürürken zihnimde dolanan düşünceler bunlar. Bahçenin kapısından süzülürken şehrin gürültüsü bıçak gibi kesiliyor; zaman duruyor. Yeryüzünün en huzurlu, dingin ve harmonik sığınak-

larından birine demir atmış gibiyim. Bülbül, kumru, serçe ve bahçeyi mesken bellemiş diğer onlarca kuş türü, şehrin ortasındaki vahalarının tadını, diledikleri gibi öterek çıkarıyorlar. Taptaze bahar havası esen her rüzgarda kulağıma yaşama dair tatlı sözler fısıldıyor. Saint Laurent ve Berge’nin şahane villası ile onun çekiciliğini tamamlayan yarım hektardan daha küçük bir alana sahip bahçenin üzerimde bıraktığı ilk intiba tartışmasız tekrar tekrar hatırlamak isteyeceğim türden.

Ama bahçenin asıl alameti farikası maviliği. Kobalt, çivit ya da en uzak, en ulaşılmaz okyanusların rengi... Nasıl dersiniz deyin. Marakeş’in resmi rengi haline dönüşmüş ‘kırımızı’ya inat, Majorelle mavinin kollarında yürüyor. Öyle ki bu mavinin tonu Fas sınırlarını aşmış kendi başına bir rengi bile betimler olmuş artık. Adını tahmin etmesi zor değil. ‘Majorelle Mavis’i’...

Bahçenin farklı yanlarına dağılımış ve içerlerinden envai bitkinin en parlak, en gösterişli ve en havali halleriyle salıkum saçak süzülüyor vazolar, nilüfer ve Asya lotuslarının narince yüzdüğü havuzun kenarlıkları, sağa sola serpiştirilmiş sandalyeler, çeşmeler ve tabii ki bahçenin gözbebeği ‘villa’. Hepsisi bu özel mavide boyanmış. Hatta Saint Laurent ve Berge’nin çok haklı olarak ‘vaha’ adını verdikleri, Berberi ve Art

Jacques Majorelle, villasını mavide boyadığında bu rengin ileride ünlü olup ‘majorelle mavis’i adıyla anılacağından habersizdi.

KİM NE DEMİŞ?

“Bu kadar yıldan sonra bile, Jardin Majorelle benim için tükenmez bir ilham kaynağı. Kendine has renkleri sık sık rüyama girmiştir.”

-Yves Saint Laurent

“Kendimi tamamen bu bahçeye adadım. Eminim ki son yıllarımı da onun için harcıyacağım ve tüm aşkıma ona verdikten sonra dallarının altında bitip düşeceğim.”

-Jacques Majorelle

Deco mimari tarzındaki o nefes kesici yaşam alanı da, bahçenin geri kalanı gibi, sırtına göz alıcı ‘majorelle mavis’i kaftanını geçirmiş...

Bu şaşılacak bir şey değil zira zaten ‘vaha’, bahçenin ilk mavileşeni. Çünkü Majorelle’in hikayesinin Saint Laurent ve Berge’den çok daha öncesi var. Aslına bakılırsa Majorelle varoluşunu, günümüzden yaklaşık bir asır önce, bir başka Fransız’ın Marakeş’e gönlünü kapıtmasına borçlu. İster-seniz öykümüzü ta en başa saralım. 1886 doğumlu Jacques Majorelle, sanatkar bir aile ve çevrede, Nancy’de

yetiştirdi. Tam bir ‘Art Nouveau’ tutkunu olan Fransız ressamın biricik ilhamı doğadaki şekiller, renkler, eş benzeri olmayan formlardı.

Botaniğe de ilgi duyan Majorelle, bitkilerin dünyasını bir kaptanın denizleri tanıdığı kadar biliyor, İslam kültürü ve sanatlarının peşinde Afrika’nın Müslüman ülkelerine seyahatler ediyordu. Bir gün, babasının yakın bir arkadaşı tarafından Fas’a

davet edildi. Şehrin cömert, mutlu ve hayatın tam gaz aktığı kapalı çarşılarından etkilenen Majorelle, kısa sürede ‘aradığı o şehrin’ Marakeş olduğunu anlamıştı.

Dönemin yıldız parlayan ressamlarından Jacques Majorelle, 1923’te Marakeş’in sınırındaki bir palmiyeliği satın aldı. Kavak ağaçlarının fazlalığı arazideki suyun da ne kadar bol olduğunu kanıtıyordu. Berektili toprağın

Bahçede, çoğunluğu Saint Laurent ve Berge tarafından Güney Amerika’dan getirtilip bahçeye dikilmiş tam 30 farklı kaktüs çeşidi bulunuyor.

ortasına hem ev hem de atölye olarak kullanacağı villasını yaptırdı, onu güzelce boyadı. Majorelle mavisine... Villasının etrafına İslam kültüründen ve dünya üzerinde gezdiği tüm bahçelerden ilham alarak dillere destan bir bahçe kurdu. Seyahatlerinde aklında hep bir soru vardı: Geride bıraktığı bahçesini nasıl daha fazla zenginleştirilebileceği... Pasifik, Afrika ve Hindistan kökenli bitkileri tek tek, özenle bahçesine taşıdı. Ve yıllar içinde kişisel sanat tarihinin “gerçek bir şekil ve renk katedrali” diye tanımladığı yapıtını yarattı...

Ama hayat bu, ne getireceği belli değil. Majorelle, talihsiz bir trafik kazası sonrasında temelli Paris'e döndü ve böylece kırk yıl boyunca emek verdiği Jardin Majorelle, uzun bir süre kaderine terk edildi. Ta ki bahçenin Saint Laurent ve Berge dönemi başlangıcına kadar... Jardin Majorelle'in ziyaretçileri için düzenlenmiş taş döşeli yolunda yürürken bu üç Fransız'ı düşünüyorum; hayatlarını, sanatlarını ve ortak tutkularını... İnsanın bir yüzü parçasını sevgisi, yaratıcılığı ve emeğiyle ne denli büyüleyici bir yere dönüştürebileceğinin kanıtı gibi tüm bitkileriyle uzanıyor bahçe önümde. En ilginç de kaktüsler. Çoğunluğu Saint Laurent ve Berge tarafından Güney Amerika'dan getirilen, uzun

Jardin Majorelle'de mavinin dışında canlı san ve turuncu renkler de dikkat çekiyor.

ince, bodur, etli, topumsu, bir deniz bitkisi şekilli 30 farklı kaktüs türü bahçenin her yerine serpiştirilmişler. Halbuki ne bir kovboy filminin setinde ne de Sahra'nın sıcak ve ıssız

bucaksız bir köşesindeyim. Kendime hatırlıyorum; Majorelle alelade bir bahçe değil, burası en zengininden bir botanik vitrini. İklim ve coğrafyanın ötesinde sürreal bir hayal.

“Bir bitkinin bahçede yerini bulması için tek şart mavineye yakışması herhalde” diye geçiriyorum aklımdan. Güney Pasifik, Batı Afrika, Hindistan ve Kanarya Adaları'ndan getirilmiş palmiyeler, Güneydoğu Asyalı bambular ve hindistancevizi, servi, muz, söğüt ile keçi boynuzu ağaçlarının arasından yürüyor - ve kokularının ahenkli karışımında kendimden geçerek - bir Roma sütununun yanına varıyorum. Tanger'den getirilen bu sütun, 2008 yılında Paris'te vefat eden ve külleri mavi villanın güllüğüne savrulan Saint Laurent'a adanmış ve Berge'nin deyişiyle “Sanatçıların tam olarak asla ölemeyeceklerinin en güzel kanıtı.”

YEMEK

Le Foundouk

Jardin Majorelle ziyaretinizi iyi bir yemekle taçlandırmaya ne dersiniz? Cevabınız evetse Afro-Barok stildeki iki asırlık bir kervansarayın içinde hizmet veren Le Foundouk'a mutlaka uğrayın. (55, Souk Hal Fassi, www.foundouk.com)

Pepe Nero

Fas ve İtalyan mutfaklarının leziz örnekleri tadabileceğiniz Pepe Nero'nun ambiyansı takdire şayan. Marakeş'in üst sınıf gastronomisine tanık olmak isteyenler özellikle not almalı.

(17, derb Cherkaoui, www.pepenero-marrakech.com)

Aslında Saint Laurent'ın yaşam enerjisini hissetmek için villanın içindeki 'Aşk Galerisi'ni gezmek de iyi bir seçenek. Galeri, Saint Laurent'ın her sene arkadaşlarına ve moda evi müşterilerine gönderdiği, 'Love' kelimesinin farklı şekillerde çizilip resimlenmiş, kolajlanmış onlarca posteriyle dolu. Villanın içindeki Berberi Müzesi'nde ise Kuzey Afrika'nın en eski topluluklarından Berberilere ait 600'e yakın objeyle beraber fotoğraf, film ve müzikler sayesinde bu halkı daha bir yakından tanımak mümkün. Jardin Majorelle, sıcacık bir Kuzey Afrika masalı gibi insanı sarıp sarmalıyor. Üç sanatçının sihirli dokunuşlarıyla gerçeküstü bir görünüş kazanıp zamanla Marakeş'in en çok ziyaret edilen noktasına dönüşmüş bu egzotik bahçe, uzun süre hafızandan silinmeyecek gibi. ➔

(Yves Saint Laurent Sokağı, 40090 Marakeş, www.jardinmajorelle.com; 8:00-18:00 saatleri arasında açık).

SIHIRLİ SAYILAR

600.000

Fas'ın en popüler turistik merkezlerinden biri olan Jardin Majorelle'le bir yıl boyunca ziyaret eden turist sayısı.

2011

Jardin Majorelle'in villasının giriş katındaki 'Berberi Müzesi'nin açılış yılı.

300

Jardin Majorelle'deki toplam bitki türü.

20

Bahçenin, içindeki bitkilerin, çeşmelerin ve havuzların bakımı için çalışan bahçıvanların sayısı.

14

Jardin Majorelle'e Türk Lirası cinsinden giriş ücreti.

2,8

Marakeş'in ünlü meydanı Jemaa El Fna'nın Jardin Majorelle'e kilometre cinsinden uzaklığı.

MARAKEŞ

Jardin Majorelle'in renklerini beğendiyseniz bir de Marakeş'inkilere bakın. Toprak, kum, çöl renkleri kırmızı ve turuncu tonları arasında bir seyirlik sunan Marakeş'te ilk görülmesi gereken elbette ki her zaman kalabalık ve bol aksiyonlu Jemaa El Fna Meydanı. Meydanın kuzeyine doğru ilerlediğinizde kendinizi kapalı çarşının labirentlerinde bulacaksınız. Burada kimi zaman kaybolmanız da sonunda yolunuzu mutlaka bulacak ve çok keyifli zaman geçireceksiniz. 19'uncu yüzyılda inşa edilmiş nefes kesici 'Bahia Sarayı'na da mutlaka uğrayın.

Jemaa El Fna Meydanı'nın en ilgi çekici gösterisi yılan oynatma seremonileri.

Jemaa El Fna'nın kuzeyinde kalan kapalı çarşılar, Fas'ın el sanatlarına dair her şeyi bulabilirsiniz.

